

TEKI ŹRÓDŁOWE

Rzeczywistość Zagłębia Miedziowego
w dalekopisach, lipiec 1980–grudzień 1981

Teki źródłowe

Muzeum Historycznego w Lubinie

Rzeczywistość Zagłębia Miedziowego w dalekopisach, lipiec 1980–grudzień 1981

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Odział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Podczas prac edytorskich ujednoliciliśmy pisownię, w tym znaki interpunkcyjne. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwiać odbiór dokumentu.

1980, wrzesień *
Teleks nr 181

*AP Legnica, KW PZPR, sygn. 745
maszynopis*

Uwagi i Wnioski do projektu kierunków rozszerzenia uprawnień
władz terenowych oraz doskonalenia systemu zarządzania i planowania

Opracowany przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów projekt wychodzi naprzeciw postulatom zgłoszonym w toku dyskusji przed VIII Zjazdem PZPR jak i w trakcie jego obrad. Myślą przewodnią omawianego opracowania jest konieczność decentralizacji zarządzania gospodarką narodową, głównie poprzez rozszerzenie uprawnień władz terenowych. Stwarza to warunki właściwego wykonywania przez organa administracji terenowej, funkcji zarządzających i koordynacyjnych stosownie do potrzeb terenu.

Uznajemy za uzasadnioną decentralizację zarządzania w tych sferach, które decydują o stopniu zaspokojenia bytowych potrzeb ludności. Dzięki niej możliwe będzie pełniejsze wykorzystanie inicjatyw społecznych oraz lokalnych zasobów materialnych i ludzkich. Przyjęcie zasady etapowego wprowadzania zmian w zarządzaniu jest słuszne, gdyż prawidłowe funkcjonowanie docelowego modelu wymaga właściwego przeprowadzenia szeregu działań organizacyjno-technicznych i stworzenia niezbędnej bazy.

Wyrażając akceptację głównych założeń projektu widzimy potrzebę zmian niektórych ustaleń szczegółowych oraz ściślejszego sprecyzowania tych rozwiązań, które budzą wątpliwość.

1. Nakreślony w „Kierunkach...” obszar gospodarki terenowej jest słuszny, gdyż obejmuje podstawowe dziedziny produkcji, które mają istotny wpływ w dziedzinie zaspokojenia potrzeb społeczeństwa.

2. W zakresie oddziaływania na gospodarkę zarządzaną centralnie uznajemy za słuszne wzmocnienie rangi decyzji lokalizacyjno-koordynacyjnej organów administracji terenowej. Istnieje jednak potrzeba pełniejszego sprecyzowania trybu postępowania zapewniającego prawidłową realizację ustaleń koordynacyjnych inwestycji towarzyszących i wspólnych.

Z dokumentu tego powinno wynikać, że jest on wiążący tak dla zainteresowanych stron jak i dla banków, a ustalenia w nim zawarte, powinny stanowić dyrektywy przy opracowywaniu planów inwestycyjnych na lata następne. W konsekwencji banki powinny odmawiać kontynuowania finansowania inwestycji podstawowych w przypadku nie podjęcia realizacji inwestycji towarzyszących a także wspólnych w przypadku nie przekazania odpowiednich udziałów.

* brak daty w oryginalne

Propozycja stosowania instrumentów ekonomicznych w działalności koordynacyjnej (pkt 3, 5) jest słuszna z zastrzeżeniem, że nie może dotyczyć decyzji lokalizacyjno-koordynacyjnych w zakresie inwestycji, które powinny mieć charakter dyrektywny.

3. W zakresie umacniania samodzielności finansowo-budżetowej, uważa się za słuszne powiązanie z budżetem terenowym wszystkich jednostek działających głównie na rzecz województwa. Biorąc jednak pod uwagę podejmowanie na szczeblu centralnym decyzji określających wielkość wpłat do budżetu przez część tych jednostek, uważamy za niezbędne zwiększenie uprawnień administracji terenowej w tym zakresie. Pozwoliłoby to na realniejsze ustalanie planowych dochodów budżetowych. Uwzględniając znaczne rozszerzenie sfery gospodarki terenowej, należałoby rozważyć możliwości przekazywania przez banki do budżetów terenowych kwot karnych odsetek pobranych od jednostek planu terenowego. Stworzy to możliwość pełnego współdziałania terenowych organów władzy z bankami w oddziaływaniu na poprawę efektywności gospodarowania.

4. W dziedzinie doskonalenia metod planowania i zarządzania gospodarką żywnościową prawidłowe jest objęcie jej planem terenowym.

Jednakże w planie centralnym należałoby pozostawić jednostki specjalistyczne o zasięgu krajowym i ponadregionalnym. Dotyczy to między innymi takich jednostek jak: gospodarstwa rybackie, jednostki nasiennictwa, przedsiębiorstwa hodowli zarodowej. Zaproponowany zakres usprawnień w zakresie kierowania wydziału rolnictwa przerasta jego możliwości. W związku z tym należałoby przyjąć inne rozwiązanie, między innymi poprzez utworzenie wojewódzkich jednostek branżowych takich jak: Zjednoczenia PPGR, Wojewódzkiego Biura Geodezji i Urzędzeń Rolnych. Ponadto należałoby rozważyć zakres działania WZIR – jako inwestora zastępczego na całą sferę gospodarki żywnościowej i podporządkować go bezpośrednio Wojewodzie.

Nieporozumieniem jest propozycja podporządkowania Wydziałowi Rolnictwa Banku Gospodarki Żywnościowej, który może być traktowany jako jednostka współdziałająca.

5. Słuszny jest projekt przekazania przedsiębiorstw budownictwa ogólnego do planu terenowego. Pozwoli to na pełniejsze wykorzystanie ich potencjału wykonawczego i w efekcie lepszą realizację zadań budownictwa mieszkaniowego i towarzyszącego. Ze względu na to, że wielkość potencjału przerobowego w poszczególnych województwach jest różna, słusznym jest upoważnienie władz centralnych do jego przemieszczenia stosownie do ustalonych zadań inwestycyjnych.

Niektóre z proponowanych rozwiązań są zbyt ogólnikowe i wymagają bliższego sprecyzowania. Dotyczy to zwłaszcza włączenia terenowych organów władzy państwowej do systemu planowania, zaopatrzenia i rozdziału środków pomiędzy terenowe organizacje budowlane.

6. W zakresie komunikacji wątpliwości nasuwa celowość wyodrębnienia w PKS przewozów pasażerskich i utworzenia, objętych planem terenowym, wojewódzkich przewozów osobowych.

Funkcję tę mogą przyjąć Wojewódzkie Przedsiębiorstwa Komunikacyjne przejmując część potencjału i zadań z PKS (dotyczy to między innymi przewozów pracowniczych).

7. W zakresie handlu przekazanie Wojewodzie kompetencji do ustalenia planów obrotu towarowego, jest właściwe, gdyż pozwoli to na ściślejsze powiązanie z planem dochodów i wydatków pieniężnych ludności. Wątpliwości natomiast budzi pozostawienie w gestii jednostek centralnych decyzji w sprawie podziału środków niezbędnych na wykonanie tych zadań. Uważamy, że należałoby przyspieszyć przewidziane w późniejszym czasie rozszerzenie uprawnień władz terenowych w zakresie bezpośredniego planowania i zarządzania jednostkami handlu wewnętrznego.

8. Ze względu na różnorodność działalności spółdzielczości rolniczej „SCh” należałoby opracować model funkcjonowania WZSR „SCh” oraz ustalić zasady jego podporządkowania i zarządzania przez administrację terenową.

[Sekretarz KW PZPR]

[Henryk Kubiak]

Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom I
Rzeczywistość Zagłębia Miedziowego w dalekopisach, lipiec 1980–grudzień 1981

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Ewa Danilewicz

Publikacja w ramach projektu: „Karnawał wolności”, czy walka o szacunek i godność. Zagłębie Miedziowe w okresie „pierwszej Solidarności”, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023